

การนำเสนอรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมที่เหมาะสมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

นางประภาภรณ์ มุสิกแสง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสุทรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-743-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15618

A PROPOSED MODEL FOR APPROPRIATE SOCIAL
ACADEMIC SERVICES OF RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

Mrs. Prapaporn Moolsadang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Non-Formal Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-743-5

ประกาศนียบัตร แสดง : การนำเสนอรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมที่เหมาะสมของ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง (A PROPOSED MODEL FOR APPROPRIATE SOCIAL
ACADEMIC SERVICES OF RAMKHAMHAENG UNIVERSITY) อ.ที่ปรึกษา :
รศ. อุ่นตา นพคุณ, อ.ดร. จุมพล บุณย์ศรีวิน, 246 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมที่เหมาะสมของ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านนโยบายและจุดมุ่งหมาย ด้านการวางแผนงาน ด้านการดำเนินงาน
ด้านการติดตามผลและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้เทคนิคเอเธโนกราฟิกเดลฟิ (Ethnographic Delphi
Futures Research) ซึ่งเป็นวิธีการระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวนทั้งหมด 30 ท่าน คำสถิติ
ที่ใช้ได้แก่ คำมัธยฐาน คำพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าผลต่างสัมบูรณ์ระหว่างมัธยฐานและฐานนิยม

ผลการวิจัยที่สำคัญ ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านนโยบายและจุดมุ่งหมาย มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดบริการวิชาการแก่สังคมโดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาความเป็นอยู่ของสังคม เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการไปสู่สังคม
ภายนอก โดยควรจำกัดกลุ่มปัติของผู้รับบริการ และงบประมาณในการดำเนินงานควร เป็นลักษณะ โครงการ
ที่เลี้ยงตัวเองได้
2. ในด้านการวางแผนงาน มหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรมีองค์กรกลางในการบริการ
วิชาการแก่สังคม มีฐานะเทียบเท่าศูนย์ เพื่อทำหน้าที่วางแผนและทำโครงการ ประสานงานกับหน่วยงาน
ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย รวมทั้งวิจัยและประเมินผล
3. ด้านการดำเนินงาน ผู้ที่ให้บริการควรเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง รองลงมา
ได้แก่ นักวิชาการ โดยให้บริการได้หลายรูปแบบ เช่น การฝึกอบรมระยะสั้น สัมมนาเชิงปฏิบัติการ
เปิดหลักสูตรโครงการศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งการไปสื่อทางไกล เป็นต้น
4. ด้านการติดตามผลและประเมินผล มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรมีการประเมินผลทั้งใน
ระดับโครงการและแผนงาน คือผู้ประเมินผลในระดับโครงการควร เป็นกรรมการภายในร่วมกับกรรมการ
ภายนอกโครงการที่มาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง และการประเมินผลระดับแผนงานควร เป็นบุคคลภายใน
และภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

The purpose of this study was to present the appropriate social academic service model of Ramkhamhaeng University in the area of policies and goals, planning, administration, measurement and evaluation.

The Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) methodology was used for brain-stroming to collect data from 30 experts. Statistical procedures used were median, interquartile range, and absolute deviation between median and mode.

The major finding of this study indicated that;

1. In the area of policies and goals, Ramkhamhaeng University should provide some social academic services to the specific clientele so that they can develop social conditions, to disseminate academic knowledge and information. Self-supported projects should be provided.

2. In planning, a social service-center should be established to create programs, to cooperate with other institutes, and for evaluation and research.

3. In administration faculty and academic staff should be trainer and resource persons. Various forms of service such as short-courses in training, workshop-seminars, continuing education programs, and distance-learning etc. should be conducted.

4. In terms of measurement and evaluation, the whole system social service and related programs should be evaluated. In the whole system evaluation a committee should consist of both Ramkhamhaeng University personnels and outsiders. In program evaluation, there should be a committee comprised of insiders and outsiders of the related program in Ramkhamhaeng University.

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากหลายท่าน โดยเฉพาะ ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ที่กรุณาช่วยแนะนำให้คำปรึกษาตั้งแต่เริ่มทำ วิทยานิพนธ์ และผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ อุณา นพคุณ และอาจารย์ ดร.จุมพล พุทธิทรชิวิน ที่ช่วยกรุณาให้คำปรึกษาโดยตลอด จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง นอกจากนี้ขอกราบขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยตรวจแบบสอบ ทูลท่าน คังรายชื่อในภาคผนวก และการวิจัยครั้งนี้จะไม่สามารถสำเร็จลงได้เลย ถ้าไม่ได้รับ ความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 30 ท่าน คังรายชื่อในภาคผนวกที่มีความอุทิศสละ ทุ่มเทแบบสอบถามจนครบทั้ง 3 รอบ จึงขอกราบขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัย รามคำแหง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างมาก

นางประภาภรณ์ มูลแสง

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ญ
รายการแผนภาพประกอบ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 ความหมายของการบริการวิชาการแก่สังคม.....	9
ตอนที่ 2 แนวความคิดในการให้บริการวิชาการแก่สังคม.....	13
ตอนที่ 3 องค์ประกอบของการบริการวิชาการแก่สังคม.....	17
ก. องค์ประกอบในค่านโยบายและจุดมุ่งหมาย	
ของการบริการวิชาการแก่สังคม.....	19
นโยบายในการบริการวิชาการแก่สังคม....	19
ผู้รับบริการ.....	21
งบประมาณในการบริการวิชาการแก่สังคม..	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

ข.	องค์ประกอบในด้านการวางแผนงานการบริการ วิชาการแก่สังคม.....	23
	รูปแบบขององค์กรในการบริการวิชาการ แก่สังคม.....	24
	การบรรจุบุคลากรสำหรับศูนย์การศึกษา ต่อเนื่อง (ของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ)	27
	ตัวอย่างองค์กรกลางภายในมหาวิทยาลัย ที่ให้บริการแก่สังคม.....	28
ค.	องค์ประกอบในด้านการดำเนินงานการบริการ วิชาการแก่สังคม.....	29
	วิธีการให้บริการวิชาการแก่สังคม.....	29
	ผู้ให้บริการวิชาการแก่สังคม.....	33
	เนื้อหาวิชาในการบริการวิชาการแก่สังคม..	34
ง.	องค์ประกอบทางด้านการประเมินผลการบริการ วิชาการแก่สังคม.....	36
ตอนที่ 4	ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการวิชาการแก่สังคม.	38
ตอนที่ 5	การให้บริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยเปิด.	41
	ก. หลักการของมหาวิทยาลัยเปิด.....	41
	ข. มหาวิทยาลัยเปิดในประเทศไทย.....	41
	ค. การให้บริการวิชาการแก่สังคมในมหาวิทยาลัย เปิด.....	44
ตอนที่ 6	การให้บริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย รวมค่าแห่ง.....	45

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

	นโยบายในการให้บริการวิชาการแก่สังคม ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	45
	แนวคิดบางประการในการให้บริการ วิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง	47
	การบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย รามคำแหง ประจำปีงบประมาณ 2528....	49
	ความแตกต่างระหว่างการให้บริการ วิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย เป็ค และมหาวิทยาลัยปิค.....	50
ตอนที่ 7	รูปแบบ (Model) และการวิจัยเพื่อหารูปแบบ....	50
	ก. ความหมายของรูปแบบ (Model).....	50
	ข. การวิจัยเพื่อหารูปแบบ.....	52
ตอนที่ 8	เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ อี ที เอฟ อาร์ (EDFR -Ethnographic Delphi Futures Research).....	55
	ก. เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi).....	56
	ข. เทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Futures Research).....	57
	ค. เทคนิคการวิจัยแบบ อี ที เอฟ อาร์ (EDFR - Ethnographic Delphi Futures Research)58	
	กลุ่มตัวอย่าง (ผู้เชี่ยวชาญ) ของเทคนิค อี ที เอฟ อาร์ (EDFR).....	59
	วิธีวิจัยแบบ EDFR.....	61
	การประยุกต์ EDFR.....	62

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

	ตอนที่ 9 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคม.....	63
	งานวิจัยในประเทศ.....	63
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	68
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ.....	73
	เครื่องมือในการวิจัย.....	74
	การตรวจสอบเครื่องมือ.....	76
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	134
	สรุปผลการวิจัย.....	134
	อภิปรายผล.....	150
	ข้อเสนอแนะ.....	176
	บรรณานุกรม.....	178
	ภาคผนวก.....	188
	ประวัติผู้เขียน.....	246

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการบริการวิชาการ แก่สังคม เวียงตามคามัชยฐานสูงสุด.....	83
2	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับผู้รับบริการ เวียงตามคามัชยฐานสูงสุด...	85
3	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับงบประมาณ เวียงตามคามัชยฐานสูงสุด...	91
4	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ขององค์กรที่จะให้ บริการวิชาการแก่สังคม เวียงตามลำดับคามัชยฐานสูงสุด.....	99
5	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับขั้นตอนของแผนดำเนินงานการบริการ วิชาการแก่สังคม เวียงตามคามัชยฐานสูงสุด.....	108
6	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับการประสานงานการบริการวิชาการแก่ สังคมระหว่างหน่วยงานภายนอก เวียงลำดับจากคามัชยฐาน สูงสุด.....	110
7	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับผู้ให้บริการวิชาการแก่สังคม เวียงตาม ลำดับจากคามัชยฐานสูงสุด.....	112
8	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับเนื้อหาในการบริการวิชาการแก่สังคม เวียงลำดับจากคามัชยฐานสูงสุด.....	118
9	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับวิธีการให้บริการวิชาการแก่สังคม เวียงตามจากคามัชยฐานสูงสุด.....	120
10	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับการประเมินผลระดับโครงการ เวียงตาม คามัชยฐานสูงสุด.....	126
11	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับการประเมินผลระดับงานการบริการ วิชาการแก่สังคม เวียงตามคามัชยฐานสูงสุด.....	130

รายการแผนภาพประกอบ

แผนภาพที่		หน้า
1	แสดงฐานะและโครงสร้างของหน่วยงานกลางบริการวิชาการ แก่สังคม.....	169
2	แสดงขั้นตอนของแผนดำเนินงานการบริการวิชาการแก่สังคม ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	170
3	แสดงขอบข่ายบริการวิชาการแก่สังคม.....	171
4	แสดงหน้าที่ของหน่วยงานกลางบริการวิชาการแก่สังคม.....	172
5	แสดงกิจกรรมการบริการทางวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย รามคำแหง.....	173
6	แสดงการจัดสรรงบประมาณการบริการวิชาการแก่สังคม.....	174
7	สรุปรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมที่เหมาะสมของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	175

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย